

Комюніке
11-го засідання Міжурядової українсько-німецької комісії
із співробітництва у справах осіб німецького походження,
які проживають в Україні

м. Київ, 22 жовтня 2021 року

11-е засідання Міжурядової українсько-німецької комісії із співробітництва у справах осіб німецького походження, які проживають в Україні, відбулося 22 жовтня 2021 року в місті Києві. Воно проходилося під головуванням співголів: Заступника Міністра закордонних справ України пана Миколи Точицького та Уповноваженого Федерального уряду з питань переселенців і національних меншин професора д-ра Бернда-Бернгарда Фабріціуса.

Списки учасників засідання Комісії додаються до Протоколу (додатки № 1, 2).

1. Сторони підтвердили, що засідання Комісії є важливою складовою співробітництва України та Федеративної Республіки Німеччина. Комісія є дієвим механізмом співпраці та розвитку партнерських відносин між двома державами.

Комісія відзначила активні зусилля Німеччини, пов'язані з підтримкою України у відновленні її територіальної цілісності та суверенітету в межах міжнародно визнаних кордонів, насамперед в умовах незаконної анексії Російською Федерацією Автономної Республіки Крим та м. Севастополь (Україна).

2. Сторони бачать у роботі Комісії успішний орган, який дозволяє приділяти належну увагу потребам осіб німецького походження, які проживають в Україні. Відновлення його роботи після вимушеної перерви, яка мала місце внаслідок поширення пандемії та відповідних карантинних заходів, є ознакою високого рівня українсько-німецьких відносин.

Сторони позитивно оцінили підтримку проєктів німецької національної меншини з боку України, яка надала за допомогою грантових програм Українського культурного фонду 1 342 619 грн упродовж 2020 року та 1 204 161 грн упродовж 2021 року для їх реалізації.

Німецька сторона інформує про підтримку німецької меншини в Україні з боку Федерального уряду Німеччини у 2020 році. Федеральне Міністерство внутрішніх справ Федеративної Республіки Німеччина в рамках своєї програми у 2020 році надало фінансову підтримку в розмірі 851 722 євро; з них 141 990 на етнокультурну роботу, 87 683 євро на молодіжну роботу, 162 927 євро на мовну роботу, 273 249 євро на подальший розвиток самоорганізації, 16 060 євро на підтримку авангарду, 169 813 євро на соціальну роботу. Було надано також

92 907 євро на підтримку інформаційних заходів етнічних німців. Міністерство закордонних справ Федеративної Республіки Німеччина надало у 2020 році 173 858 євро на заходи з підтримки німецької меншини в Україні у сфері освіти та культури.

На 2021 рік Федеральне міністерство внутрішніх справ, будівництва і комплексного територіального розвитку Федеративної Республіки Німеччина запланувало надання фінансової підтримки німецької меншини в Україні у розмірі 886 362 євро. Ці кошти будуть надані для заходів за такими напрямками: 162 393 євро на етнокультурну роботу, 107 746 євро на молодіжну роботу, 212 243 євро на мовну роботу, 250 144 євро на подальший розвиток самоорганізації, 24 000 євро для підтримки авангарду, 130 836 євро на соціальну роботу. Також буде надано 126 000 євро для забезпечення інформаційних заходів етнічних німців. Міністерство закордонних справ Федеративної Республіки Німеччина планує у 2021 році надати для підтримки німецької меншини в Україні кошти в розмірі 177 899 євро.

Комісія позитивно оцінила активну участь німецької сторони та вітає продовження грантів з боку Федерального уряду Німеччини на користь німецької меншини в Україні.

3. Українська сторона інформувала Комісію, що у 2020 та 2021 роках на видання підручників з вивчення німецької мови як іноземної з державного бюджету виділено 3 473 772 грн та 1 528 228 грн відповідно.
4. У 2020/2021 навчальному році німецьку мову як іноземну вивчали 645 947 учнів та учениць у 4 601 закладі загальної середньої освіти, зокрема поглиблено – у 92 закладах освіти. Комісія підкреслює важливість вивчення німецької мови як іноземної в українських закладах освіти також для осіб, які належать до німецької меншини.
5. Комісія взяла до уваги звіт голови організації «Рада німців України» (пана Володимира Лейсле) про результати роботи в межах програм української та німецької сторін з підтримки німецької національної меншини в Україні у 2020 році та їхні проекти на 2021 рік. Комісія наголосила на важливості надання Радою німців України піврічних звітів Сторонам за результатами своєї роботи у поточному році. Комісія цінує роботу Ради німців України та констатувала, що вона ефективно втілює програму підтримки німців України.
6. Комісія відзначила високий рівень та важливе значення проведених Радою німців України та місцевими громадськими об'єднаннями німецької національної

меншини меморіальних заходів, присвячених 80-річчю депортації німців України.

7. Сторони підкреслюють значення співробітництва між органами державної влади, органами місцевого самоврядування, громадськими організаціями та іншими інституціями України і Федеративної Республіки Німеччина щодо забезпечення освітніх, культурних та інформаційних потреб представників німецької національної меншини в Україні та позитивно відзначають роботу Ради німців України у цьому напрямі.

Комісія рекомендує сприяти подальшому розширенню та зміцненню існуючих партнерських зв'язків.

8. Німецька сторона пояснила, що з 1 січня 2022 року фінансова підтримка етнічних німців з боку Федерального міністерства внутрішніх справ, будівництва і комплексного територіального розвитку Федеративної Республіки Німеччина більше не надаватиметься через посередницьку організацію «Баден-Вюртемберг Інтернешнл – Товариство міжнародного економічного та наукового співробітництва мБХ» (BW_i), а через «Фонд зв'язків з німцями за кордоном» (SVmDA). У зв'язку з цим німецька сторона просить своїх українських партнерів підтримати цю зміну організації-посередника та позитивно супроводжувати її.
9. Комісія вітає освітні партнерські зв'язки між закладами вищої та загальної середньої освіти обох країн.

Комісія позитивно відзначила спільні зусилля Ради німців України, Міністерства освіти та науки України (МОН), Гете-Інституту та Інформаційно-освітнього центру етнічних німців України, спрямовані на розробку пілотного посібника про німецьку меншину в Україні для школярів, які вивчають німецьку мову як іноземну.

Комісія вітає розбудову партнерської мережі шкіл PASCH в Україні. Відвідування шкіл із поглибленим або таким, що починається з першого класу, вивченням німецької мови у державних та комунальних закладах освіти в Україні є важливим внеском до збереження рідної мови німців в Україні. У цьому контексті залишається важливим, щоби доступ українських учнів до шкіл PASCH був можливим незалежно від їхнього місця проживання.

Комісія також відзначила зусилля, яких докладають мовні асистенти Гете-Інституту, менеджери з питань культури (ifa-Entsendeprogramm), лектори

Німецької служби академічних обмінів (DAAD) та волонтери програми Європейської волонтерської служби (EVS) для збереження німецької мови та культури, і відзначає потребу збільшення їх кількості в наступні роки.

10. Комісія підкреслила важливість діяльності Національної суспільної телерадіокомпанії України, а саме роботу Філії АТ «НСТУ» «Регіональна дирекція UA: ЗАКАРПАТТЯ», яка створює програми на актуальні питання політичного, економічного та культурно-освітнього життя німецької спільноти регіону, роботу Координаційного центру мовлення національних меншин, який реалізує медіапроекти про національні спільноти та корінні народи України, зокрема німецької спільноти, яка проживає в регіонах України, та роботу Суспільного мовника загалом, який у новинах та у суспільно-політичних проєктах висвітлює актуальні питання німецької спільноти. Комісія також наголошує на необхідності продовження функціонування в майбутньому мовлення з тематики національних спільнот Національної суспільної телерадіокомпанії України.

11. Комісія також позитивно відзначила той факт, що архівні установи України і надалі залишаються відкритими для дослідників історії. Українська сторона пропонує Раді німців України сприяння в оцифруванні архівних матеріалів, що стосуються історії німецької національної меншини. Німецька сторона вітає цю пропозицію і також надає свою підтримку Раді німців України.

12. Українська сторона поінформувала про намір порушити перед Урядом Федеративної Республіки Німеччина питання щодо створення дієвого двостороннього міжурядового механізму задля належного задоволення прав української громади в Німеччині.

Стосовно цього німецька сторона звернула увагу на те, що Комісія і Уповноважений, відповідно до своїх повноважень, не займається справами осіб українського походження і/або українських громадян, які проживають у Німеччині.

Німецька сторона заявила про свою готовність довести це питання до відома відповідних установ.

13. Комісія дала такі рекомендації Сторонам.

- a. Співпраця зі збереження та розвитку етнічної, мовної та культурної самобутності німецької національної меншини в Україні має бути продовжена.

- b. Сторони вітають підтримку Міністерством закордонних справ Федеративної Республіки Німеччина українських школярів та студентів у рамках заходів із підвищення рівня володіння німецькою мовою та рекомендують її продовжити.
- c. Органам місцевої влади продовжити практику надання в оренду приміщень на пільгових умовах для громадських організацій корінних народів та національних меншин, зокрема німецької.
- d. Комісія заохочує Сторони продовжувати обмін думками стосовно визначення подальших тем, що становлять двосторонній інтерес та можуть бути опрацьовані Комісією. Теми, що становлять двосторонній інтерес, можуть, таким чином, зробити безпосередній внесок до консолідації культурної, мовної, релігійної та етнічної самобутності німецької національної меншини в Україні та у такий спосіб сприяти підвищенню ролі Комісії у поглибленні двосторонніх українсько-німецьких відносин.

14. Співголови домовилися з'ясувати окремі питання шляхом листування.

Комісія підкреслила, що засідання пройшло в дружній та конструктивній атмосфері. Комісія позитивно оцінила результати роботи обох Сторін і звернула увагу на необхідність подальшої реалізації спільних проєктів на місцевому, регіональному та державному рівнях.

Сторони узгодили, що наступне засідання Комісії відбудеться у 2022 році у Федеративній Республіці Німеччина. Місце і дату засідання буде погоджено дипломатичними каналами.

Підписано 22 жовтня 2021 року в м. Київ у двох примірниках (по одному примірнику українською та німецькою мовами, при цьому обидва тексти ідентичні за змістом).

**Заступник
Міністра закордонних
справ України
Микола ТОЧИЦЬКИЙ**

**Уповноважений Федерального Уряду
Федеративної Республіки Німеччина
з питань переселенців і
національних меншин
Бернд-Бернгард ФАБРИЦІУС**
